

Amikor az ember egy bizonyos kort elér, késztetést érez arra, hogy életének korábbi szakaszait áttekintse, szerbe-számba vegye azokat az eredményeket, amelyeket elért, és amely lehetőségeket elmulasztott kihasználni. Különösen így van ez azokkal, akik valamely szaktudományban tevékenykednek és a kimeríthetetlen feladatokat érzékelve a lehetőségek szűk határain belül eleve csak részeredményekre számíthatnak.

Debreceni egyetemi jegyzeteim és egyéb írásaim több mint ötven év után kerültek ismét kezembe, amelyeket az elmúlt évtizedeken át, mint ifjúkorom emlékeit őrizgetem. Ezek között azok a dolgozatok keltették fél újra a figyelmemet, amelyek ma már nem tűnnek másnak, mint egyfajta tudományos érdeklődés első jelei, valamint a középiskolai és egyetemi oktatás által, s a szakirodalmi olvasmányanyagból szerzett ismeretek egy-egy szűk témakörben megmutatkozó kifejeződésai: az önálló alkotómunka korai kísérletei.

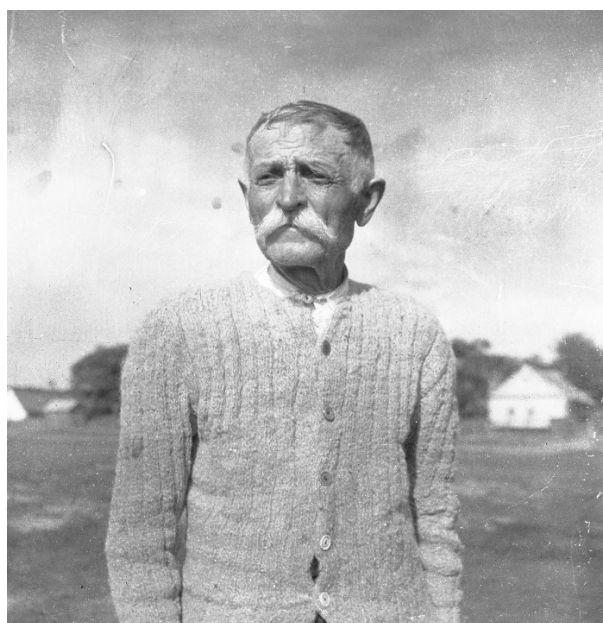
A ***Pásztorok a Hortobágy mellyékén*** című nagyobb dolgozat anyagának helyszíni gyűjtését az 1950-es évek elején végeztem. A debreceni Déry Múzeum megbízásából jártam be az egy idő óta közigazgatásilag is meghatározott pusztai övezetében elterülő településeknek a Hortobágyhoz hasonló adottságú, morfológiailag egymástól kevésbé eltérő, állattartásra és legeltetésre alkalmas nagy kiterjedésű pusztáit, amelyeken a régebbi extenzív rideg és az újabb félrideg állattartási módok és pásztoréleti szokások még megfigyelhetők voltak. E helységek között főként Hajdúböszörmény és Hajdúnánás területén kerestem meg az ott élő és szolgálatot teljesítő pásztorokat, juhászokat és gulyásokat, s elbeszéléseik alapján a határhasználat módját, a jószágértartás múltját, a pásztortársadalom szervezeti formáját, valamint a szolgálat rendjét, erkölcsi szabályait illető leírásokban igyekeztem róluk portré-szerű képet rajzolni.

A pásztorok egész évi tevékenységét, a jószág legeltetésének, gondozásának, gyógyításának teendőit, a pusztai élet minden megnyilvánulását, a maguk ellátásának módjait (főzés, táplálkozás), viseletük, ruházódásuk hagyományait, eszközeik, készségeik készítését és használatát, társadalmi kapcsolataik és társas életük szokásait, a maguk és a jószág számára készített időszakos állásokat vagy állandó jellegű építményeket, valamint a jószág hasznának (szaporítás, nyírás, fejés, tejfeldolgozás) biztosítását korábbi szerzőink részletes és elemző leírásokkal tették számunkra ismertté. Ezek után feladatunknak csupán azt tekintettük, hogy a jószágértartással és a pásztorok életével kapcsolatos emlékeikről, személyes tapasztalataikról, életútjukról és viselt dolgaikról adjunk tájékoztatást úgy, ahogy azokat az ismeretanyagok szíves és készséges közlésével részünkre átadták. A „portré-szerű” ábrázolás nemcsak az egyén jellemző fizikai, főként arcvonásainak megjelenítésében, hanem lelki,

szellemi és tudati adottságainak tükröződésében fejeződik ki. Adatközlőink személyisége, egyéni karaktere egész életvitelükben, tapasztalataikban és a pásztorsággal, a pásztorélettel kapcsolatos ismereteikben, öröklött vagy szerzett tudásukban nyilvánult meg. A pásztorélet hagyományainak és szokásainak ilyen megközelítését és leírását újszerűnek és szokatlannak ítélem. Korábban csak Málnási Ödönnek a hajdúszoboszlói juhászaikról közzétett tanulmányában láttam kezdeményezést nevezetesebb és köztisztelőben álló juhász-egyénségek megrajzolására. E helyett később a kutatók a pásztor-kultúra megnyilvánulásait, a pásztorhagyományokat és szokásokat inkább tematikus megközelítésben vagy elméleti síkon igyekeztek megrajzolni.

Az ábrázolt 24 pásztor között 13 juhász és 1 juhász-feleség, valamint 8 gulyás és 2 gulyásfeleség volt. Róluk, mint a több évszázados múltú alföldi pásztorélet talán utolsó hagyományőrző képviselőiről e munkánkkal is tisztelettel emlékezünk.

Pintye Miklós juhász, Hajdúböszörmény, Pród puszta

Pintye Miklós, juhász 1953. / fotó Janó Ákos

Pásztor családból származott, született: 1873-ban. Apja és nagyapja is itt élt. Ők is juhászok voltak. Arról nem tud, hogy ősei mikor és honnan kerültek erre a vidékre, de nem a hajdú „őslakosság” köréből valók. A megkérdezett pásztorok között a maga 80 évével ő volt az egyik legidősebb és

legtapasztaltabb Közlései számunkra azért is igen értékesek, mert ismeretanyaga három pásztorgenerációt fogott át. Az alább közölt ismereteket mind tőle jegyeztük le

A tagosítás előtt (1886) az egész határban csak három tanya volt: Viden Nagy Szabó Mihályé. Kövér Gáboré és a Réten Sívágó Gáboré. A böszörményi legelőn kettő, az egyik Pród felső-, a másik az alsó részén. Ezeket Felső- és Alsó-tanyának mondták. A pásztorszállásokkal szemben ezek állandó jellegű építmények voltak vályogfalakkal és nádtetővel. A gulyásoknak Bagotán, az ökörcsordának Perzsétén voltak szállásaik. Három ménes is járt a határban, kettő Pródon, egy Bagotán.

A pusztán tavasztól a nyírásig, amíg hideg, szeles idők jártak, karámban éjszakázott a jószág, amit nádból készítettek. Ősszel, amikor szabad volt a határ, rossz időben a nyáját a nádasokba állították. A tarlón nem építettek karámot, nyáron nem is volt arra szükség, mivel ilyenkor már nem kellett rossz időtől tartani. Amint mondták:

- Minden bokor szállást adott a jószágnál, meg a pásztornak is.

A kunyhót úgy építették, hogy a víz ne érje el. Négy sarkán egy-egy ágas tartotta a tetőt, oldalát napraforgószárral vagy náddal rakták be. A tagosítás után az ilyen kunyhó már ritka volt. Később vályogból építették. így a pásztorok szálláshelye állandósult. A szárnyék és nádkunyhó helyett a tartósabb és tágasabb építményben a pásztor családja is elfért. Ekkor a kunyhó körül kisebb méretű gazdálkodás alakulhatott ki. amit a pásztor felesége és gyerekei végeztek. A legelőn baromfit, sertést tartottak, ezek számára kisebb ólakat készítettek.

Apja és nagyapja idejében az egész vidéken *csak magyar juh*ot (rackát) tartottak. Bár ismerték már a *birkát* (merinóit) is. de nem szerették, mert hamar elkapta a rühöt. Egy Hajdú János nevű juhászról mesélték, hogy nem ette meg a birkahúst a rühe miatt. A magyar juh gyapjút és tejet is többet adott, s gyengébb legelőn is megélt, mint a birka. Vilmányi János juhász olyan gyengén tartotta a juhait, hogy azon az eleségen a birka elpusztult volna. A nép az előző századokban csak az igénytelen állatokat tartotta, mint amilyen a szürke marha, az apró magyar ló. a magyar juh és a *fecskehasú* disznó.

Apja a maga juhait őrizte a böszörményi nyomáson. A „magán-juhászok” arra törekedtek, hogy mindig legyen 100 anyajuhuk, azokhoz 3 vagy 4 kos. Télére a báránnyokkal együtt 140-160 darabot hagytak, a többi eladták.

A meddő juhokkal a pásztornak nem volt sok dolga. Csaptak hozzájuk ürüket, azok után ment a nyáj. Az ürüket 2 éves korukban eladták, de a legszebbeket kiválasztották és vezérürünek megtartották. Mikor azok máⁱ 1 a 4-5 éves kort elérték, eladásra hizlalni kezdték őket. A *vezérürü* mindig jó állású, magas elejű, egyenes derekú volt, amely jó magasan hordta a kolompot. *Oroszlán formára* nyírták.

Egy nyájban több vezérürüt is tartottak. Ha a nyájat eladták, a vezérürü is ment a nyájjal. Ezekért mindig jó pénzt kaptak.

A kosok Mihály napig (szeptember 29.), vagy október 1-ig az anyajuhoktól külön jártak, ezután az üzetés kezdődött. A közös kosnyájakat ilyenkor hazahajtották a *tőkegazdához*, itt a gazdák szétszedték és vitték a maguk nyájába. A kosok tavaszig az anyajuhokkal voltak.

Juhnyáj 10-15 volt a határban, valamint 3 disznónyáj. Egy juhnyáj 1500-2000 darabból állt. Apjától hallotta, hogy egyik esztendőben 60 ezer juh úszta meg az úsztatót (a nyírás előtti fürösztés céljából) a *Bíkás csárda* melletti tavon. A város az úsztatót árendába adta a kocsmárosnak, az szedte az úsztatásért járó díjat, juhonként 10 krajcárt. Az úsztatás pálinkával kezdődött és fejeződött be annak öröme, hogy nem fúlt bele a juh a vízbe.

Az öregek emlékezetében nevezetes volt az 1863. esztendő. Sok volt a jószág és nagy a szárazság. A búza olyan kicsi maradt, hogy még beérés előtt le akarták kaszálni, de jött egy jégeső és még azt is elverte Rettenetesen szegény világ jött a népre A juhászok, hogy mentsek a juhokat, olyan távolabbi vidékekre húzódtak, ahol a jobb legelőkön el lehetett tartani a jószágot addig, amíg itt meg nem jött az eső. Adatközlőnk apja ekkor Ugocsaig ment a nyájával. Hasonlóan nehéz volt az 1866. és az 1869. év is. Ha a juhokat nem hajtották haza a kiszáradt legelőkről, mert otthon nem volt a gazdának takarmányuk, közülük sok éhen dögölt a pusztán. A szárazság mellett olyan szelek jöttek, hogy a szél a gyöp tövét is kihordta. 1905-ben az aszály miatt egy csepp tengeri sem termett, mert a fiatal növény nem tudott „megcsúdzni”. Az aszályt mindenki megérezte, mert a jószágok számára nem tudtak takarmányt vásárolni. 1916-ban a búza fagyott ki, amikor már virágzásban volt, A fagy különösen a hajlás-földeken pusztította el a termést.

Apjának eljegyzése is megvolt, már esküdni akarlak. amikor behívták katonának. Mikor hazajött a katonaságtól nem tudott megnősülni mert nem volt miből felöltöztetni az asszonyt, Elállt szolgálni bojtárnak. Számadónak nem kellett, mert nem volt juha, emiatt nem bíztak benne A gazdák azt mondták, nem viseli gondját a jószágnak, ha magának nincs benne. A böszörményi Szénás-közben lakó Vida Mihályhoz állt be. Más juhász a gazdánál nem volt, csak nyárára. az elválasztás után fogadtak fel bojtárt a bárányokhoz. Vida, különösen, amikor az ellés volt, maga is kint szeretett lenni a pusztán. Két szamarával és talyigával járt ki. Mindig vitt magával egy nagy butykosban pálinkát és be-beszívott belőle. Egyszer a Vidi-érben elakadt a két csacsi a gazda nem tudta kihajtani őket, hátradőlt a talyigában és elaludt. Éjszaka aztán a szamarak megsokallták az állást és elindultak. A juhász már a kunyhó mellett költötte fel a gazdát, és tisztességgel kérdezte: - Na kiérkezett kend? Harmadjára is

szólt hozzá, mire a gazda felébredt, Ennél a gazdánál keresett 600 juh mellett 60 bárányt. Apjának már volt 4 hold földje, de azon nem tarthatta juhait. Ugart és tarlót más gazda adott neki, ami után legelőbért fizetett. A város legelőjének az ára 4 krajcár volt juhonként.

Mikor Vidánál kitöltötte a 3 évet, menni kellett neki a porosz háborúba (1870-71). Volt vagy 80 juha. Mielőtt bevonult katonának, ezeket el akarta adni, de az apja azt mondta: - Ne add el fiam, eltartom én fele szőrír. meg fele szaporulatír! 8 évig volt katona, ott volt az orosz, meg a porosz háborúban. Mikor haza került, nemhogy szaporulat lett volna, de a 80 darabból sem maradt semmi. Apja megöregedett, nem tudott kaszálni a juhoknak télére pénzért kellett takarmányt venni Ezt nem győzte, és a juhokat lassan eladogatta.

Az első világháború után Király Gábor nyájjuhászhoz állt első bojtárnak. Három nyáron lakott ott, azután kis házikót vett a városban és a maga juhásza lett, A ház most is megvan, de már nem „Pintye-ház”. 1942-ben juhait eladta, s felhagyott a juhászával. A hosszú évek alatt szerzett kis vagyonában gazdálkodni kezdett,

Apjának két fia (Miklós és Péter) és egy lánya volt. Miklós - későbbi adatközlőnk -12 éves koráig az apja mellett volt, onnan járt iskolába. Mikor nagybacska lett, nyaranta disznó- és libaőrzéssel foglalkozott, tekézett, libázott, Akkoriban ezek voltak a gyermekek játéka Az ismétlőiskolát is kijárta, ami után az apja azt mondta: - Na, eredj fiam, szerezz valamit magadnak! Előbb az apja testvéréhez ment kisbojtárnak. Ott kapta az első „*bírbárányt*”. E mellett még 5 forint volt a fizetése. Csak nyáron járt a nyájjal, azt télen a nagybátyja őrizte mert neki nem volt bundája. E nélkül pedig télen nem lehetett a legelőn lenni A következő évié az apja hazahívta, mert lett egy kis földje s nyáron azzal volt elfoglalva, a juhokat a gyerekeknek kellett legeltetni. Így 16 éves korában már 21 báránya volt, 1891-ben kisbojtárnak állt félbérért a balmazújvárosi határban lévő uradalmi bútokra. Füredi Mihály bacsó itt tíz embernek parancsolt. A hozzá szerződött gyerek a rangsorban legalacsonyabb, nem kapott várakozásának megtelelő bánásmódot, gazdáját otthagya vándorlásba kezdett.

Semsey grófnak az újvárosi földön 6 ezer holdja volt, amit a Böszörményben lakó Lédig nevű bérlő használt. Neki a bacsó mellett nyolc kommenciós juhásza volt, a fiatal Pintye Miklós oda szegődött kisbojtárnak. A bérlő Lédignek 4 ezer juhából minden juhászra 500 jutott. Csak anyajuh volt 1200. A kisbojtár csak akkor volt a nyájjal ha elválasztás után a tokjokat kellett őrizni. Elválasztáskor alakítottak neki falkát. addig a bacsó mellett szolgált, Ekkor 20 Ft, meg 20 juhtartás volt a bére Itt már maga ruházta magát a gyapjú árából csak bundát varratott neki az apja otthon. Már az első esztendőben is le tudott tenni a béréből 50 Ft-ot, odaadta az apjának, hogy tegye takarédba. így kezdte szerezni azt

a kis földet, amije öregségére is megvolt. Lédignél csak egy évet töltött, mivel az nem kapta meg újra a gróftól az addig bérelt birtokot, és felhagyott a gazdálkodással. Innen Kiscserepesre került számadó bojtárnak. Harustein ('Listyán') Lipot itt a Semsey gróf birtokát, Vókonyát. Daraskát, Szigetet, Jenőházát. Virágoskutat, Nagytanyát, Görögtanyát és Malátomtanyát bírta, de bérelt még a dadai földön a káptalantól 3 ezer hold szántót is. Volt 5 ezer juha, ahhoz a számadó mellett nyolc bojtárja, egy kisbojtárja és egy kospásztora. Itt számadó bojtár lett 600 anyajuh mellett. Minden pásztornak 600-as falkája volt. Neki, mint számadó bojtárnak a kommenciója 7 köből rozs. 2 köből búza, egy kocartás, egy véka főzelék (fele köleskása, a másik fele paszuly). 20 kg szalonna és 14 korona volt, Még a 14 koronából is levontak 7-et cselédadó címén. Kapott még 40 juhtartást is. Listyánnál három esztendeig szolgált, járt a Görögtanyán, Vókonyán, Jenőházán. Virágoskúton, majd hazajött, és Fekete Zsigmondnál kapott munkát. Listyántól azért jött el, mert ott kevés takarmány volt, emiatt saját juhait nem lehetett üzetni, szaporítani. Úgy mondta: - Mért őrizzem én a 900 juhot, ha az enyém nem szaporodik? A 40 juhtartás volt a legkedvezőbb számára, ami miatt maradt volna tovább is.

Fekete Zsigmond parasztgazdának 400 juha volt a böszörményi Pródon, az ottani tanyáján. Földjének javát szántotta, a szikesét pedig legeltetésre használta. Ott 200 holdja, de a Délilucernáson is 34 holdja volt. Itt fizetése 35 Ft és 35 juhtartás, a vasárnapi tej, pulitartás és bennkoszt volt. Fekete Zsigmondnál 4 esztendőt töltött, itt nősült meg a harmadik évben. Felesége is böszörménybe való. A dadai bacsó is kínálta neki a lányát: - Miklós, neked neveltem Margitot! - mégis hazajött nősülni Felesége még lánykorában Fekete Zsigmond tanyájához nem messze dinnyeecsősz volt, ő odajárt a nyájjal dinnyézni, s ott ismerte meg a lányt, akinek apja a gazda tanyáján napszámos volt. Ez után egy évig a gazda tanyájában laktak. Itt maradhattak volna tovább is, mert bennkosztosként jó helye volt, de Feketéék elvárták, hogy a felesége is dolgozzon nekik. Ott bennkosztosra tovább már nem szegődhetett, mert az asszonynak is enni kellett. A gazda kikötötte, hogy csak 10 tyúkot. egy kakast és egy disznót tarthattak. Ha a koca megfiadzott, már két hónapos korukban el kellett adni a malacokat, csak kettőt lehetett megtartani

40 éves korában (1913-ban) jött el onnan, mert az apja megöregedett és hazahívta. Az öccse nem maradhatott az apjánál, mert nagybátyja gondozását vállalta, aki vagyonát is ráhagyta. Másik esztendőben Listyán üzent neki, hogy menjen vissza hozzá, de nem ment, mert akkor már volt 150 juha, azokat őrizte a böszörményi határban, s mint mondta, olyan jó dolga volt, hogy nem cserélt

volna Tiszával (a miniszterelnökkel). Az első világháború idején előbb Karintiába, majd Romániába került, a 150 juh ára pedig hadikölcsönbe ment, Ezért a pénzért akkor 11 köblös földet vehetett volna, de azt mondta a feleségének: - Vagy jövök vissza, vagy nem elég lesz nektek megmunkálni azt, ami van. Arra számított, hogy ha hazajön, megint juhot fog venni. Míg a háború tartott, felesége lovat, fogatot vett, fogadott egy embert és kis földjén gazdálkodott. A háború után szeretne volna pótolni az elveszett juhállományt, de venni nem tudott. Az apja biztatta: - Ne menj sehova, gyere, itt az én földem is, szánts, vess! Idővel meg is szeretne a paraszti munkát, de a juhászságot sem hagyta, mert az kifizetőbb volt.

A legtöbb juha már 180 db volt, amikor a háborúba ment. A háború után majd 30 évig Hajdúböszörményben a nagygazda Pénzes Nagy Imrénél szolgált. Ez idő előtt még szüretre vett két juhot, egyiket levágta, a másikat megtartotta. Az egy juhból a második világháború idejére 70 lett, pedig ez időben inkább paraszt volt, mint juhász. A két világháború között juhait mindig nyájjuhászra bízta. Volt egy lova, összefogott egy másik egylovas gazdával, egyik vezette a lovat, a másik fogta az ekeszarvát. Később a lónak egyik fiát felnevelte, az anyát eladta, annak az árából fiatalabbat vett, így a háború végére má' két lova volt.

Az 1880-as évek végétől az 1940-es évek végéig – előbb, mint kis- és nagybojtár, majd felelős számadó (bacsó) - bejárta a hajdúböszörményi és az attól távolabbi a Tisza vidékéig terjedő hortobágyi és Hortobágy-melléki legelők nagy részét.

Rá is érvényes, amit a hajdúböszörményi pásztorok ismereteinek, mesterségbeli tudásának megszerzéséről, a pásztorságba való belenevelődésükről H. Fekete Péter írt: „A böszörményi pásztorság bojtáriskolája a Hortobágy volt.”

Fia 1921-ben született. Öregségére már nehéz volt a juhok őrzése ellátása mellett a földdel való foglalkozás, de egyikkel sem akart felhagyni. Fia a paraszti munkában nem szívesen segített neki, a juhokhoz pedig nem értett. Ezt látva, egyszer szántás idején mégis így szólt az apjához: - Apám, gyeplúzzuk fel a lovakat, menjünk, megpróbálom én is! Apja végignézte ahogy a fiú egyet kerül az ekével, aki mikor visszaért, azt mondta: - Na apám, menjik szedrészni megcsinálom én magam is. Azóta a fia gazdálkodik, ő pedig a ház körül munkálkodik, etet, meg disznókat legeltet. Találkozásaink idején 5 lánya volt, 24 unokája és 6 dédunokája. Négy lányának férjei gazdálkodtak, az ötödik nem ment férjhez, patikában takarító lett. Szeretne volna valamelyik lányát juhász fiúhoz adni, de akkoriban nem volt a környéken házasulandó juhász. Ha ez így alakult volna, öreg korában is tartott volna juhot, s maga is ott lett volna velük. Vejei bérlők lettek, saját földje egyiknek sem volt. Fia 6 vékás földet

örökölt, ami 1 hold és 800 négyszögöl, s ahhoz a maga munkájával még 8 holdat szerzett, míg másnál szolgált, s azon gazdálkodott s paraszt lett. A család szétszóródott, szűkebb hazájától elkerült és a pásztorélettől is messze távolodott. Az ő, s az akkor még élő, de kiöregedett, talaját veszített régi pásztorok legnagyobb gondja és fájdalma volt, hogy a „pásztori mesterséget”, az évszázadokra épülő tudást nem tudták utódaiknak átadni, átörökíteni. Némi szomorúsággal, de a változhatatlan valóság tudatában megnyugvással fogadta, hogy vele egy köztiszteletben álló, több generációs pásztornemzedék és ősi pásztoréletforma szakad meg, s lassan annak emléke is a feledés homályába vész.

Öreg Pintye Miklós juhász több évtizedes tapasztalataiból, a jószágtartás ismereteiből, a jószággondozásról és a pusztai élet mindennapos eseményénél sokat megosztott velünk. Ezek után most a Hortobágy mellékének pászorkultúrájára vonatkozó legjellemzőbb vonásokat próbáltuk kiemelni. Elsőként a jószág szeretetét, a pásztor hivatástudatát, a társadalmi munkamegosztásban vállalt szerepének felismerését és a köztulajdon iránti felelősség elfogadását kell említeni. Mindez együtt a pásztori erkölcs és magatartásforma állandó és következetes megnyilatkozása, amelyek a jó pásztor erényei közé tartoztak. Az ezzel járó életformának a keretét a jószág és a pásztor együttléte állandó kapcsolata, a közös vagyon megőrzésének, fenntartásának és gyarapításának mindennapi teendője alkotta.

A pásztorcsaládok férfi tagjai gyermekkoruktól kezdve egész életüket a jószág mellett töltötték. A XIX. század vége előtt sokan iskolába se jártak. Ha elvégeztek is néhány osztályt, az írott kultúra megfoghatatlan ismeretlenség maradt számukra. Adatközlőnk már kora ifjúságától fogva birtokában volt az írásbeliség alapismeretének. Ezt a felelős pásztoroktól különösen a számadóktól a gazdák meg is kívánták. A jószág számbavételéhez és nyilvántartásához kis füzetet használtak, amit állandóan a kunyhóban tartottak. Ebben jegyezték fel a gazdáik által fizetett legelő- és pásztorbéreket, a pusztán történt fontosabb eseményeket. Könyv azonban ritkán került a kezükbe. Az írott szóval való találkozás igen ritka volt a pusztán. Legfeljebb a vásárokon egykor árult ponyvairodalom népszerű kötetei szerelmi-, pásztor- és betyár történetek olcsó füzetek kerültek el hozzájuk. A betű, az írott szó tisztelete azonban mindnyájukra jellemző volt, s bennük az igazság győzelmének hitét táplálta. Pintye Miklós öreg korában is őrizte azt az élményét, amit egy vonatból kidobott és általa megtalált újságlap nyújtott részére. Az újságban megírt történet szerint - amely lehetséges, hogy a pásztorok között élt és mások által is ismert vándorlegenda lehetett -, a perjési pusztai juhászának feleségéhez „bekapott” az ispán. Egy este a juhász a feleségénél találta, akit némi birkózás után megkötözött és kiherélt.

Amikor az ispán az életéért könyörgött. Így szólt a juhász: - Mennyi kost kiheréltem ítemben, egy se pusztult el a kezem alatt, ezír hát te se fíjj!

Adatközlőnkől más pásztor- vagy betyártörténetet, pásztor-csínytevést, sem pásztordalt nem sikerült lejegyeznünk. Úgy látszik, ő azok közé tartozott, akik a csárdák gyakori látogatása, a meg nem engedett haszonszerzés és a könnyű élet helyett a tiszta erkölcsöt választották. Életszemléletére és felelősségtudatára jellemző a pásztorok között sokak által ismert, de kevesek által megvalósított pásztori hitvallás:

„Mert, tavasszal kihajtáskor Minden ember lehet pásztor. Hanem ősszel szoruláskor Az a pásztor, aki számol.”

Pintye Miklós a pásztori rangjához méltó, őt megillető tiszteletet igyekezett a maga szántára biztosítani. Így tudásával, hasznos tapasztalatával, magatartásával pásztortársai és a gazdák megbecsülése is méltán kiérdemelte.

Janó Ákos

Magyar Múzeumok 2006/2.